

Aan de minister voor Basis- en Voortgezet onderwijs en Media

9 oktober, 2020

Betreft: reactie op het voorstel over de wetwijziging in verband met het aanscherpen van de procedure voor vrijstelling van de leerplicht op lichamelijke of psychische gronden.

1. Inleiding

Een groeiend aantal kinderen heeft de afgelopen jaren een vrijstelling gekregen op lichamelijke of psychische gronden. Er zijn kinderen vrijgesteld van de leerplicht voor wie dit waarschijnlijk niet noodzakelijk was. Daarnaast is er onder de huidige wetgeving weinig flexibiliteit in de duur van de vrijstelling die kan worden afgegeven en kan bij een permanente vrijstelling niet worden heroverwogen of een kind toch weer onderwijs kan volgen. Het voorstel van de wetgever is dat voor een vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden als voorwaarde gaat gelden dat een zo volledig mogelijke afweging gemaakt wordt van de noodzaak tot een vrijstelling, door ook de onderwijskundige benaderingswijze bij de procedure te betrekken en het samenwerkingsverband hierbij een rol te geven. Daarnaast is het voorstel dat de duur van de afgegeven vrijstelling flexibeler wordt en de mogelijkheid voor een permanente vrijstelling komt te vervallen.¹

Over de voorgenomen wijziging is via internet geconsulteerd. Via uw medewerkers is afgesproken dat wij onze reactie kunnen nasturen.

Leeswijzer:

1. Inleiding
2. Samenvatting reactie
3. Kinderrechten als toetsingskader
4. Probleemanalyse van de Kinderombudsman
5. Aandachtspunten bij de wetwijziging
6. Reactie op overige vragen uit de internetconsultatie
7. Afsluitend

2. Samenvatting reactie

Kinderen hebben recht op onderwijs. De Kinderombudsman is het dan ook met de wetgever eens dat het aantal kinderen met een onterechte vrijstelling van de leerplicht teruggedrongen moet worden zodat meer kinderen gebruik kunnen maken van hun rechten. De Kinderombudsman onderschrijft ook het doel van de wet, namelijk dat een vrijstelling op lichamelijke of psychische grond alleen wordt afgegeven als dit het beste aansluit bij het kind en dat hier een zo volledig mogelijke afweging voor wordt gemaakt. Ook is de Kinderombudsman positief over het voornemen om de mogelijkheid voor een permanente vrijstelling te laten vervallen en de duur van de vrijstelling aan te passen aan wat het beste aansluit bij de situatie van het kind.

¹ Voorstel van Wet houdende wijziging van de Leerplichtwet 1969, de Leerplichtwet BES en enige andere onderwijswetten in verband met het aanscherpen van de procedure voor vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden.

In de voorgestelde wetswijziging krijgt het samenwerkingsverband de taak om te adviseren over de onderwijs- en zorgmogelijkheden van een kind en moet de arts dit advies betrekken bij zijn medische oordeel over de vrijstelling. De Kinderombudsman heeft bij dit voorstel bezwaren en zorgen. Het voorgestelde advies gaat over het beschikbare aanbod en vertrekt niet vanuit het ontwikkelingsbelang en de leerbaarheid van het kind terwijl dat leidend moet zijn in de afweging over een vrijstelling. De Kinderombudsman verwacht dat het advies van het samenwerkingsverband er niet toe bijdraagt dat een vrijstelling alleen nog af te geven als dit het beste aansluit bij een kind. Om dit te bereiken is de eerste stap het doen van een volledig onderzoek naar wat het belang is van het kind en wat het nodig heeft op het gebied van onderwijs en ondersteuning. Deze stap wordt in het wetsvoorstel overgeslagen. Artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag bepaalt dat de belangen van het kind een eerste overweging moeten zijn in de besluiten die hem aangaan. De Kinderombudsman roept de wetgever de richtlijnen die bij art. 3 IVRK horen beter te verankeren in de voorgestelde wetswijziging. Dat impliceert tevens dat er nog een andere onafhankelijke deskundige professional(s) nodig is anders dan de arts en ook anders dan het samenwerkingsverband die adviseert over het belang van het kind en het kind hier zelf bij betreft.

Hieronder wordt eerst het kinderrechtenkader uitgelegd waarbinnen wij het wetsvoorstel hebben beoordeeld. We gaan hierbij specifiek in op de manier waarop er volgens het Kinderrechtenverdrag besluiten moeten worden genomen over kinderen. Daarna geven we onze eigen probleemanalyse met betrekking tot de vrijstellingen op lichamelijke en psychische gronden. Vervolgens staan we puntsgewijs stil bij relevante elementen die volgens ons ontbreken in het wetsvoorstel. Tot slot beantwoorden we de overige vragen die in de internetconsultatie zijn voorgelegd.

3. Kinderrechten als toetsingskader

De Kinderombudsman bevordert de naleving van de kinderrechten in Nederland zoals die zijn vastgelegd in het Internationaal Verdrag Inzake de rechten van het kind (IVRK). De onderstaande rechten zijn op dit wetsvoorstel van toepassing.

Het recht op onderwijs

Alle kinderen hebben recht op onderwijs dat passend is (art. 28 IVRK). Het doel van het onderwijs is een zo volledig mogelijke ontwikkeling van een kind (art. 6 en 29 IVRK), op basis van gelijke behandeling en gelijke kansen (art. 2 IVRK), met het belang van het kind als eerste overweging bij alle beslissingen over onderwijs (art. 3 IVRK) en met respect voor de mening van het kind (art. 12 IVRK). Onder de ontwikkeling van een kind verstaat het IVRK een zo volledig mogelijke ontwikkeling van de persoonlijkheid, de talenten en de geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind.

In vier stappen naar het beste besluit voor het kind

Volgens artikel 3 van het kinderrechtenverdrag moeten de belangen van kinderen een eerste overweging zijn bij alle besluiten die hen raken. Een besluit over een vrijstelling van de leerplicht behoort hier ook toe. De richtlijnen van het Kinderrechtencomité bij dit verdragsartikel geldt voor iedereen die in zijn werk een beslissing moet nemen, dus ook de betrokken professionals die beslissen nemen over een vrijstelling. Een goed onderbouwde beslissing vraagt volgens het Kinderrechtencomité om een kindvriendelijk, volledig onderzoek naar het ontwikkelingsbelang van het kind. En vervolgens om een zorgvuldige afweging tussen wat het beste is voor het kind en welke andere belangen meespelen, zoals bijvoorbeeld belangen van ouders of een school. Het Kinderrechtencomité wil dat wanneer we de belangen van kinderen onderzoeken, iedereen dat op een zelfde manier doet. Zo moet de betrokken

professional altijd kijken naar de specifieke omstandigheden en eigenschappen van een kind. Het Kinderrechtencomité schrijft voor dat er bij iedere beslissing in ieder geval 7 elementen gecheckt worden:²

1. Identiteit van het kind. Over wie gaat de beslissing eigenlijk? Wat maakt dit kind speciaal? Houd rekening met het kind, denk hierbij onder andere aan geloof, cultuur, geslacht en leeftijd.
2. Mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing. Wat wil het kind zelf en waarom?
3. Behoud van de gezinsomgeving en belangrijke contacten. Wat betekent het besluit voor bij wie het kind woont en voor het contact met belangrijke personen in het leven van het kind?
4. Zorg, bescherming en veiligheid. Wat voor invloed heeft het besluit op de bescherming, verzorging en veiligheid van het kind?
5. Kwetsbare kinderen of bijzondere situaties. Hoe moet rekening worden gehouden met extra bijzonderheden van het kind, zoals een beperking, trauma, sociale status of een laag of hoog IQ?
6. Recht van het kind op gezondheid. Wat betekent de beslissing voor de gezondheid van het kind?
7. Recht van het kind op onderwijs. Wat voor invloed heeft de beslissing op het volgen van (passend) onderwijs en extra ondersteuning die daar eventueel bij nodig is?

Aan de hand van al deze informatie moet worden bepaald welke beslissing het beste zou zijn voor de ontwikkeling van het kind. Daarbij wordt gekeken naar de gevolgen zowel nu als in de toekomst. Dit vaststellen en beoordelen van de belangen van een kind is stap één die je als professional zet bij het nemen van een beslissing.

Bij een besluit spelen ook andere belangen dan die van het kind alleen. Bij elke beslissing moet worden bekeken of er andere feiten, omstandigheden en factoren zijn die van invloed zijn. Dat is stap twee in een besluitvormingsproces. Het kan hier gaan om belangen van andere partijen, zoals de belangen van ouders of een school. Maar het kan ook gaan om wet- of regelgeving. In dit geval gaat het om wetgeving die regelt dat ouders het recht hebben om op grond van richtingsbezwaren een vrijstelling aan te vragen van de leerplicht. Die andere belangen, feiten, omstandigheden en factoren kunnen argumenten opleveren voor- of tegen een beslissing. Als duidelijk is wat het belang van het kind is en als duidelijk is wat de overige belangen zijn, dan kan er een afweging worden gemaakt. Dat is de derde stap. Deze afweging moet zorgvuldig gemaakt worden. Alle factoren die relevant zijn in de beoordeling van de belangen moeten daarbij worden vermeld, alsook hoe deze factoren tegen elkaar zijn afgewogen bij het vaststellen van de belangen van het kind. De belangen van het kind hebben een hoge prioriteit in de besluitvorming en zijn niet slechts een van de verschillende overwegingen, maar vormen “een eerste overweging” zoals artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag luidt. Bij conflicterende belangen gaat het belang van het kind voor, tenzij er andere zwaarwegende belangen zijn. Als er uiteindelijk een beslissing is genomen, is stap vier om dit terug te koppelen aan het kind. Wanneer het besluit niet overeenkomt met de mening van het kind moet de reden worden aangegeven. En wanneer de beslissing - bij wijze van uitzondering - niet in het belang van het kind is, moet goed worden uitgelegd waarom er aan de belangen van het kind minder gewicht kon worden toegekend dan aan andere belangen.³

² General Comment no. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration, CRC/C/GC/14, 29 mei 2013.

³ De Kinderombudsman heeft een praktische toolkit ontwikkeld over de vier stappen die je als professional moet doorlopen als je een besluit neemt over een kind. Deze toolkit is gebaseerd op de richtlijnen van het Kinderrechtencomité bij art. 3 IVRK zoals hier uitgelegd. Zie: <https://www.dekinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit>.

Het recht om gehoord te worden

Ieder kind heeft het recht om gehoord te worden (art. 12 IVRK) over besluiten die gevolgen hebben voor hem en zijn leven. De mening van het kind is dan ook één van de zeven elementen die altijd meegenomen moeten worden in een besluitvormingsproces. Ook over het horen van kinderen heeft het Kinderrechtencomité richtlijnen opgesteld.⁴ Zo is het feit dat het kind zeer jong is of zich in een kwetsbare situatie bevindt, ontnemt het kind niet het recht zijn mening te uiten en betekent evenmin dat er minder belang aan deze mening wordt gehecht bij het vaststellen van zijn belangen. Dit betekent erkenning en respect voor non-verbale vormen van communicatie (zoals spel, lichaamstaal, gezichtsuitdrukkingen, tekenen en schilderen), waardoor bijvoorbeeld zeer jonge kinderen blijken geven van begrip, keuzes en voorkeuren. Wanneer kinderen betrokken worden in besluitvorming moet dit op een veilige, transparante, informatieve, vrijwillige, respectvolle, relevante, kindvriendelijke, inclusieve wijze gebeuren door ervaren professionals die daarin zijn opgeleid.⁵ Het Kinderrechtencomité operationaliseert het recht om gehoord te worden en te participeren in besluiten als volgt: 1) De voorbereiding, gericht op informeren en aansluiten bij de jongere, 2) Het horen, waarbij focus ligt op de wensen en de behoeftes van de jongere in een context die stimulerend is, 3) De beoordeling van de capaciteiten van de jongere, in het vormen van zijn mening en vervolgens het gewicht geven aan deze mening, 4) De terugkoppeling, waarbij de jongere geïnformeerd wordt over de uitkomsten van de beslissing en hoe de mening van de jongere het besluit heeft beïnvloed, en 5) Klachten, rechtsmiddelen en verhaal, de mogelijkheid tegen de beslissing in te gaan.

4. Probleemanalyse Kinderombudsman

Op basis van de klachten, hulpvragen en signalen die binnenkomen bij de Kinderombudsman en eigen onderzoek komt de Kinderombudsman tot de volgende probleemanalyse.

Kinderen krijgen soms een vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden terwijl dat voorkomen had kunnen worden wanneer er eerder een passend ondersteuningsaanbod of oplossing was gecreëerd. De kinderen die vrijgesteld worden van de leerplicht hebben vaak al een lange weg achter de rug waarin het lastig was om samen met ouders, school, samenwerkingsverband, leerplicht en andere partijen te komen tot een passende oplossing. Ouders ervaren dat scholen, samenwerkingsverbanden en andere betrokken partijen daarbij onwelwillend waren of niet in staat (om allerlei redenen) om voor hun kind tot een passend ondersteuningsaanbod te komen – zeker als het gaat om kinderen met meervoudige en/of complexe ondersteuningsbehoeften.⁶ Het blijkt dat voor deze groep kinderen inderdaad nog geen dekkend aanbod is binnen samenwerkingsverbanden of dat de aansluiting met jeugdhulp uitblijft waardoor ook het onderwijs en de ondersteuning op school belemmerd wordt.⁷ Het uitblijven van passende ondersteuning kan ertoe leiden dat het (psychisch) welbevinden van een kind zover achteruit gaat dat een kind (al dan niet gelegitimeerd middels een vrijstelling) thuis komt te zitten.

Een vrijstelling leidt echter niet altijd tot een duurzame oplossing omdat niemand meer verantwoordelijk is voor deze kinderen. De ouders die contact zoeken met de Kinderombudsman over

⁴ General Comment no. 12 (2009) The right of the child to be heard, CRC/C/GC/12, 1 juli 2009.

⁵ Idem.

⁶ De Kinderombudsman (2020), Van passend naar inclusief. Kinderen over hun perspectief op passend onderwijs.

⁷ Ledoux & Waslander (2020), Evaluatie passend onderwijs. Eindrapport mei 2020; De Kinderombudsman (2020), Van passend naar inclusief. Kinderen over hun perspectief op passend onderwijs.

de vrijstelling van de leerplicht op lichamelijke of psychische grond, zijn de ouders die niet (meer) achter deze vrijstelling staan en deze willen herzien. Ouders zien vaak dat hun kind baat heeft gehad bij een periode van rust maar weer kan en wil leren (al dan niet vanuit huis). In andere gevallen zijn ouders akkoord gegaan met het initiatief van andere partijen om een vrijstelling aan te vragen omdat ze niet langer wilden of konden vechten voor een passende oplossing. Deze ouders hebben vaak niet geweten dat met de vrijstelling weliswaar rust zou komen maar ook geen hulp meer bij het alsnog vinden van een passende plek. Eenmaal vrijgesteld van de leerplicht is er niemand meer vanuit het onderwijs die verantwoordelijkheid neemt voor het kind. Ook de Kinderombudsman kan voor deze ouders niets betekenen vanwege de vrijstelling. Dat geldt ook voor partijen zoals de onderwijsconsulenten en de geschillencommissie passend onderwijs.

Een kind dat onterecht is vrijgesteld van de leerplicht of voor wie de vrijstelling niet langer wenselijk is, is een kind dat geen gebruik kan maken van zijn onderwijsrechten en ook geen beroep kan doen op de partijen die doorgaans kinderen helpen om van hun rechten te kunnen profiteren. Een vrijstelling op lichamelijke of psychische gronden moet dan ook zoveel mogelijk voorkomen worden en alleen toegekend als het in het belang is van het kind.

5. Aandachtspunten bij de wetswijziging

Hieronder geven we een algemene reactie op de voorgestelde wetswijziging aan de hand van drie aandachtspunten en een concluderende opmerking.

Aandachtspunt 1: De voorgestelde wetswijziging zorgt er niet voor dat het ontwikkelingsbelang van het kind voldoende wordt onderzocht en afgewogen tegen andere belangen en factoren.

Kortweg houdt de wetswijziging in dat de adviserend arts niet alleen een afweging maakt op medische grond, maar ook een onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband betreft bij zijn oordeel over de aangevraagde vrijstelling. Dat onderwijskundig advies gaat over de onderwijs en ondersteuningsmogelijkheden die er binnen het samenwerkingsverband zijn voor een betreffend kind. Het besluit zou echter moeten vertrekken vanuit het ontwikkelingsbelang van het kind, de vraag of het kind leerbaar is en wat het nodig heeft om onderwijs te kunnen volgen voordat er gekeken wordt naar de beschikbare oplossingen. Een onderzoek hiernaar is met deze wetswijziging niet gegarandeerd.

Als we de richtlijnen van het Kinderrechtenverdrag volgen, moet er aan het besluit over een vrijstelling een onderzoek ten grondslag liggen waarin er tenminste naar zeven elementen over het belang van het kind is gekeken. Deze elementen zijn onder andere de gezondheid en de kwetsbaarheid van het kind waar de adviserend arts in de huidige situatie waarschijnlijk nu ook al naar kijkt. Maar dit zijn niet de enige elementen. Zo moet er onder andere ook gekeken worden naar het soort ondersteuning dat een kind nodig heeft om tot leren te komen en wat een besluit voor een vrijstelling betekent voor het onderwijs en de ontwikkeling nu en in de toekomst. Ook moet het kind hierover zelf zijn mening kunnen geven.

Pas als het ontwikkelingsbelang in kaart is gebracht en het is bekend wat een kind nodig heeft op het gebied van ontwikkeling en onderwijs, kunnen andere belangen en factoren in kaart worden gebracht en afgewogen worden tegen het kindbelang. Pas bij deze tweede stap wordt er gekeken naar het onderwijs- en ondersteuningsaanbod dat beschikbaar is binnen een samenwerkingsverband. Aan de beschikbaarheid van het onderwijs- en ondersteuningsaanbod moet vervolgens een passend gewicht toegekend worden. Een kind mag niet worden vrijgesteld van de leerplicht omdat er geen aanbod of

oplossing is dat in principe wel gecreëerd zou kunnen en moeten worden. Als een kind – bij hoge uitzondering – zou worden vrijgesteld van de leerplicht omdat er geen passend aanbod of oplossing is, moeten er zwaarwegende belangen zijn om deze ook niet voor dit kind individueel te creëren.

Met de voorgestelde wetswijziging is het kind niet gegarandeerd van een volledig onderzoek naar zijn ontwikkelingsbelang en een afweging volgens de richtlijnen van het Kinderrechtenverdrag. De Kinderombudsman vraagt daarom van de wetgever om deze richtlijnen te verwerken in de wet.

Aandachtspunt 2: Zorgen over voldoende onafhankelijkheid van het samenwerkingsverband

In het wetsvoorstel krijgt het samenwerkingsverband een rol in de advisering over het besluit voor een vrijstelling. Het samenwerkingsverband is echter zelf ook belanghebbende in het besluitvormingsproces. Er spelen immers financiële belangen, eigen beleidsregels en andere organisatieomstandigheden mee waarom een bepaald ondersteuningsaanbod wel of niet beschikbaar is of kan worden gecreëerd. Om die reden maakt de Kinderombudsman zich zorgen over de onafhankelijkheid van het onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband.

Een arts die adviseert over de vrijstelling zou hierbij zo onafhankelijk mogelijke informatie moeten hebben over het ontwikkelingsbelang van het kind en wat er nodig is voor een kind om onderwijs te kunnen volgen en welk aanbod hier eventueel voor moet worden gecreëerd. De informatie die het samenwerkingsverband heeft over het beschikbare aanbod is wel relevant om mee te wegen, maar in tweede instantie nadat in kaart is gebracht welke ondersteuning een kind nodig heeft.

Aandachtspunt 3: Het recht om gehoord te worden is niet geborgd in de wetswijziging

In de wetswijziging is niets opgenomen over het betrekken van het kind zelf bij het besluit over diens vrijstelling. Dit is een belangrijk recht van het kind. Dat wil zeggen dat in de eerste stap als het ontwikkelingsbelang van het kind in kaart wordt gebracht, het kind zelf betrokken wordt en passend wordt geïnformeerd over wat het besluit inhoudt en hoe zijn mening daarin wordt meegenomen. De Kinderombudsman vraagt dan ook om in de wetswijziging op te nemen dat een kind gehoord wordt conform de richtlijnen van het Kinderrechtencomité.

Concluderend

Het doel is dat minder kinderen een onterechte of ongewenste vrijstelling van de leerplicht krijgen en dat kinderen uitsluitend nog een vrijstelling krijgen als dit het beste aansluit bij het kind. De Kinderombudsman stelt voor om hiertoe de belangenafweging- en besluitvormingsproces te verbeteren en hiervoor de richtlijnen van het Kinderrechtencomité te volgen. Dat betekent dat er naast de arts een of meer andere onafhankelijke professionals betrokken zijn die onderzoek doen naar het ontwikkelingsbelang van het kind. De leerplichtambtenaar die uiteindelijk een vrijstelling goed- of afkeurt moet dit kunnen doen op basis van onafhankelijk informatie. Een leerplichtambtenaar is doorgaans zelf niet toegerust om een dergelijk onafhankelijk onderzoek uit te voeren omdat dit vraagt om expertise. Wel kan de leerplichtambtenaar beoordelen of er in het onderzoek naar alle elementen is gekeken.

Het is tot slot van belang dat een kind zoveel mogelijk verbonden blijft met een school die verantwoordelijkheid heeft in het leren en de ontwikkeling van een kind. Dit kan ook middels (tijdelijk) afstandsonderwijs. Als een kind tijdelijk niet naar school kan maar wel leerbaar is, kan het beter ontheven worden van de schoolplicht in plaats van een vrijstelling te krijgen van de leerplicht. Onder de

huidige regelgeving is het wel mogelijk om af te wijken van de verplichte onderwijstijd op school. Daarmee is echter nog niet gegarandeerd dat een kind dat minder naar school gaat wel onderwijs aangeboden wordt op afstand.

6. Reactie op de overige vragen uit de internetconsultatie

In de internetconsultatie zijn er twee aanvullende vragen gesteld, waarop hieronder een reactie wordt gegeven.

Vraag 1. Omdat het op dit moment onduidelijk is bij welke partij de adviesrol ten aanzien van de onderwijskundige invalshoek neergelegd kan worden als het gaat om kinderen en jongeren die op het mbo zitten, is hierover op dit moment nog niets geregeld in het wetsvoorstel. Zou deze functie bij de RMC-regio kunnen worden belegd? Of komt een contactschool meer in aanmerking? Of is er een andere oplossing denkbaar?

Ook voor jongeren in het mbo geldt dat er een zo volledig mogelijk en onafhankelijk onderzoek moet worden gedaan naar het ontwikkelingsbelang van de jongere in kwestie. De contactschool is zelf ook belanghebbende en acht de Kinderombudsman daarom niet geschikt om dit onderzoek uit te voeren. Wat betreft de RMC-regio vraagt de Kinderombudsman zich net als bij de leerplichtambtenaar van de gemeente af of er voldoende deskundigheid is om een onafhankelijk onderzoek te kunnen doen. Een andere oplossing is dat er naast de arts een andere onafhankelijke deskundige wordt betrokken die onderzoek kan doen volgens de richtlijnen van het Kinderrechtencomité.

Vraag 2. De wijziging heeft ook betrekking op Caribisch Nederland. De adviesrol ten aanzien van het onderwijskundig perspectief is met deze wijziging belegd bij het Expertisecentrum onderwijszorg. Is het Expertisecentrum de meest geschikte partij om de adviesrol ten aanzien van het onderwijskundig perspectief te beleggen?

In Caribisch Nederland is het onderwijs anders ingericht dan in Nederland. Het Expertisecentrum heeft daarbij de taak ondersteuning en begeleiding te bieden aan leerlingen en heeft ten behoeve daarvan onder andere een rol in het bepalen van wat een kind nodig heeft om een ononderbroken leerlijn te kunnen hebben. Het Expertisecentrum achten wij deskundig en is geen directe belanghebbende bij het besluit om een kind al dan niet vrijstelling te geven. Wat dat betreft zien wij het Expertisecentrum als een geschikte partij om het onderzoek te kunnen doen naar het ontwikkelingsbelang van het kind en hierover te adviseren.

Voor de kinderen in Caribisch Nederland gelden de richtlijnen van het Kinderrechtencomité net zozeer en moet bij een besluit over een vrijstelling het ontwikkelingsbelang van het kind zorgvuldig afgewogen worden tegen andere belangen en factoren. Wat in Caribisch Nederland anders dan in Europees Nederland meespeelt, is dat daar (vooralsnog) weinig mogelijkheden zijn voor kinderen die een specialistische voorziening of bijzondere aanpassing nodig hebben. De Kinderombudsman is ervan op de hoogte dat hier aan wordt gewerkt, maar de kans bestaat dat er door de kleinschaligheid van de eilanden voor kinderen in Caribisch Nederland minder mogelijkheden blijven dan in Nederland. De zorg van de Kinderombudsman is dat het probleem van ongewenste vrijstelling op oneigenlijke gronden in verband met het gebrek aan ondersteuningsmogelijkheden hierdoor blijft bestaan. Op basis van het Kinderrechtenverdrag hebben kinderen ook in Caribisch Nederland het recht dat wanneer zij leerbaar zijn, er geen vrijstelling gegeven wordt maar er samen gezocht wordt naar een passend alternatief. De

Kinderombudsman ziet dat in Caribisch Nederland de leerplichtambtenaren hierbij een grotere rol kunnen spelen en naar voorbeeld van Europees Nederland zich (nog) meer als bemiddelaar zouden moeten opstellen tussen kinderen/hun ouders en scholen.

7. Afsluitend

Met de aandachtspunten en aanbevelingen die Kinderombudsman in deze reactie heeft gedaan, dragen wij bij aan de verbetering van het wetsvoorstel door deze meer in lijn te brengen met het Kinderrechtenverdrag. Dit om ervoor te zorgen dat deze wetswijziging daadwerkelijk gaat bijdragen aan een betere afweging over de vrijstellingen op lichamelijke of psychische gronden. De Kinderombudsman verwacht dat wanneer de besluitvorming verbeterd wordt zoals wij in deze reactie hebben voorgesteld, het aantal kinderen met een onterechte en ongewenste vrijstellingen daadwerkelijk wordt teruggedrongen en meer kinderen gebruik kunnen maken van hun recht op onderwijs.

Mocht er behoefte zijn aan een nadere toelichting, dan staat de Kinderombudsman hier natuurlijk voor open.

Met vriendelijke groet,
Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw